

wpd Suomi Oy
Keilaranta 19
02150 Espoo

Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimahanke (Kokkola, Halsua, Toholampi, Lestijärvi)**Perusteltu päätelmä**

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 saakka Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot**1.1 Hankkeen perustiedot**

Tuohimaa-Riutanmaan ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 400 kV voimajohto (Kokkola, Halsua, Toholampi, Lestijärvi).

Hankkeesta vastaava on wpd Suomi Oyj. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut AFRY Finland Oyj.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Hanke sijoittuu Kokkolan kaupungin ja Halsuan kunnan alueelle noin 55 kilometriä kaakkoon Kokkolan keskustasta ja noin yhdeksän kilometriä Halsuan keskustasta pohjoiskoilliseen. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat lisäksi Toholammin ja Lestijärven kuntien alueelle. Noin 37 km² laajuiselle hankealueelle suunnitellaan enintään 49 tuulivoimalan rakentamista. Hankealueelle on suunniteltu rakennettavan 2–3 sähköasemaa ja lisäksi hankkeessa varaudutaan energiavaraston rakentamiseen sähköaseman yhteyteen. Valtakunnan verkkoon liittyminen toteutetaan 400 kilovoltin voimajohdolla reittivaihtoehtoissa SVE1-SVE3 tai maakaapelilla reittivaihtoehtossa SVE4.

Arvioidut vaihtoehdot

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Hankealueelle sijoitetaan enintään 49 voimalaa. Tuohimaan alueelle rakennettaisiin 37 voimalaa ja Riutanmaan alueelle 12 voimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho enintään 8 MW. Voimaloiden välinen minimietäisyys toisistaan on 550 metriä.

Vaihtoehto VE2: Hankealueelle sijoitetaan enintään 21 voimalaa. Tuohimaan alueelle rakennettaisiin 9 voimalaa ja Riutanmaan alueelle 12 voimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho enintään 8 MW. Voimaloiden välinen minimietäisyys toisistaan on 550 metriä.

Arvioidut sähkönsiirron vaihtoehdot

SVE1: Wpd Suomi Oy:n Riutanmaan ja Fingrid Oyj:n Ullavan suunniteltujen sähköasemien välille rakennetaan noin 19,9 kilometrin pituinen 400 kilovoltin voimajohto (ilmajohto). Noin puolet matkasta yhden voimajohdon johtokäytävässä, noin puolet jaetussa johtokäytävässä wpd Suomi Oy:n muiden suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden sekä Fingridin Lakeuslinja 400 kV voimajohdon kanssa.

SVE2: Wpd Suomi Oy:n suunnittelemien Riutanmaan ja Raikoharjun sähköasemien välille rakennetaan noin 12,7 kilometrin pituinen 400 kilovoltin voimajohto (ilmajohto). Reitistä noin kymmenen kilometriä kulkee yhden voimajohdon johtokäytävässä. Raikoharjun sähköasemalta yhteisjohto wpd Suomi Oy:n Toholampi-Lestijärven ja Länsi-Toholammin tuulivoimahankkeiden kanssa, jolta osin reitti on tarkasteltu Toholampi-Lestijärven tuulipuiston YVA-menettelyssä.

SVE3: Wpd Suomi Oy:n Riutanmaan ja Fingrid Oyj:n Halsuan suunniteltujen sähköasemien välille rakennetaan noin 35 kilometrin pituinen 400 kilovoltin voimajohto (ilmajohto). Reitistä noin kymmenen kilometriä yhden voimajohdon johtokäytävässä, loppuosa sijoittuu jaettuun johtokäytävään wpd Suomi Oy:n Toholampi-Lestijärven ja Länsi-Toholammin tuulivoimahankkeissa suunnitellun voimajohdon ja aivan eteläpäässä noin viiden kilometrin matkalla jo olemassa olevien voimajohtojen kanssa.

SVE4: Rakennetaan 7,6 km pitkä 400 kV maakaapeli välillä Riutanmaan sähköasema – Kairinevan sähköasema (Neova Oy). Maakaapeli sijoittuu osin metsään/turvetuotantoalueelle (noin 3,4 km), osin Kairinevan turvetuotantoalueen teiden ja Kairinevan sisäisten kaapeleiden läheisyyteen (noin 4,2 km). Kairineva-Peränevan ja Tuohimaa-Riutanmaan hankkeiden kaapelit sijoitetaan tien rinnalle sijoittuvalla osuudella eri puolille tietä. Kairinevan sähköasemalta sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan Pajuoja ja Liedeksen välille suunnitellulle Fingridin sähköasemalle 400 kV:n ilmajohtona yhteispylväissä ja tältä osin vaikutukset on arvioitu Kairineva-Peränevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyssä.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista on esitetty arviointiselostuksessa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi neljän Natura-alueen osalta: Kotkanneva ja Pikku-Koppelon metsät (SAC, FI000034), Pilvineva (SAC/SPA, FI1001001), Vionneva (SAC/SPA, FI1000019) ja Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynneva (SAC/SPA, FI1000014).

YVA-menettelyn rinnalla hankkeessa laaditaan Tuohimaan (Kokkola) ja Riutanmaan (Halsua) tuulivoimaosayleiskaavat erillismenettelyinä.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava wpd Suomi Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 23.6.2021. Arviointiohjelma oli nähtävillä 6.7.2021 - 3.9.2021 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 4.10.2021. Arviointiohjelmavaiheessa yhteysviranomaisena toimi Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus).

Hankkeesta vastaava on toimittanut 23.4.2026 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 7 e) *tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* sekä kohdan 8 b) *vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 kilometriä* perusteella.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 7.5.2026 – 3.7.2026. Kuulutus julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvvi.fi/kuulutukset-ja-yleistiedoksiannot. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Kokkolan kaupungille sekä Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Toholammin ja Vetelin kunnille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Kokkola-lehdessä 6.5.2026, sekä Lestijoki, Perhonjokilaakso ja Österbottens tidning lehdissä 7.5.2026 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/tuohimaa-riutanmaaYVA
- Paperiversiot olivat nähtävillä Kokkolan kaupungintalolla, sekä Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Toholammin ja Vetelin kunnanvirastoissa ja Ullavan kirjastossa

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 20.5.2026 Halsuan yhtenäiskoululla ja 21.5.2026 Ullavan Rahkosen koululla. Tilaisuuksiin oli mahdollista osallistua etäyhteydellä.

Hankkeesta vastaava on perustanut seurantaryhmän, jonka tarkoituksena on tukea arviointi työtä. Seurantaryhmään kutsutut tahot on lueteltu arviointiselostuksessa. Seurantaryhmä kokoontui arviointiohjelmavaiheessa 8.6.2021 ja arviointiselostusvaiheessa 10.2.2026.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 15 lausuntoa ja 3 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Puolustusvoimien Pääesikunta, Puolustusvoimien 2. Logistiikkarykmentti, Halsuan kunta, Kaustisten kunta, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan elinvoimakeskus, Keski-Pohjanmaan alueellinen vastuumuseo, Ilmatieteen laitos, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto (ei lausuttavaa), Toholammin kunta (ei lausuttavaa), Suomen Erillisverkot (ei lausuttavaa), Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (ei lausuttavaa) ja Fingrid (ei lausuttavaa). Mielipiteen antoivat Keski-Pohjanmaan Luonto ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry yhdessä. Lisäksi mielipiteen jätti 2 yksityishenkilöä, joissa oli useampia allekirjoittajia.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/tuohimaa-riutanmaaYVA. Verkkopalvelussa julkaistuihin lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Lausuntojen mukaan arviointiselostus sisältää joitakin puutteita. Selostus on laaja ja lausunnoissa muistutetaan, että siinä olisi hyvä keskittyä vahvemmin merkittäviin vaikutuksiin.

Vaihtoehdot

Vaihtoehdon VE1 vaikutukset arvioidaan lausunnoissa nousevan monin paikoin merkittäviksi. Myös uuden johtokäytävän rakentaminen aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia, minkä vuoksi sähkönsiirrossa olisi lausuntojen mukaan hyvä hyödyntää olemassa olevia johtokäytäviä.

Luontovaikutukset

Lausunnoissa korostetaan hankkeen vaikutuksia erityisesti metsäpeuraan, suurpetoihin, linnustoon ja ekologiin yhteyksiin. Vaikutukset kohdistuvat laajoja elinalueita tarvitseviin lajeihin. Hankealueen sijaintia Natura-alueiden välisellä ekologisella käytävällä pidetään ongelmallisena ja huolta aiheuttavat ekologisten yhteyksien pirstoutuminen sekä tuulivoimaloiden ja voimajohtojen muodostamat estevaikutukset.

Hankealueen ja sähkönsiirtoreittien katsotaan sijoittuvan metsäpeuran ja suuren petolinnuston kannalta tärkeille elin- ja kulkualueille. Hankealueen lähistölle häiriövyöhykkeelle sijoittuvat vasanhoitoalueet ovat metsäpeuran kannalta tärkeitä, eikä niiden heikentymisen vaikutuksia ole arvioitu riittävästi. Lisäksi uusien teiden, voimajohtojen ja muiden

rakenteiden arvioidaan lisäävän saalistusriskiä. Useiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten katsotaan voivan pitkällä aikavälillä heikentää Suomenselän metsäpeurakannan elinvoimaisuutta. Lausunnoissa viitataan myös puhtaan siirtymän hankkeiden ja biodiversiteettitavoitteiden mahdolliseen ristiriitaan ja kehoitetaan odottamaan WINDLIFE-hankkeen uusia tutkimustuloksia metsäpeuran reagoinnista tuulivoimaan ennen laajempien tuulivoima-alueiden kaavoittamista. Osassa lausunnoissa ollaan kuitenkin erimielisiä metsäpeuraan kohdistuvista vaikutuksista ja arvioidaan niiden olevan merkittävästi vähäisempiä.

Linnuston osalta lausunnoissa korostetaan alueen sijaintia kahden merkittävän vesistön välissä ja muistutetaan, että linnustoselvitysten tulee perustua 300 metrin korkuisten voimaloiden vaikutuksiin. Erityisesti maakotkan osalta vaihtoehdon VE1 arvioidaan aiheuttavan liian suuren törmäysriskin. Myös vaihtoehdon VE2 osalta törmäysriskin katsotaan muodostuvan merkittäviksi, mikäli lähialueen muut suunnitellut hankkeet toteutuvat. Esitettyä yhden lavan maalaamista mustaksi ei pidetä maakotkan osalta luotettavasti toimivana lieventämistoimenpiteenä. Vaikutuksia maakotkaan tulisi arvioida törmäysriskin lisäksi tarkemmin myös elinympäristöjen menetyksen näkökulmasta. Kanaintujen soidinpaikat on sen sijaan huomioitu asiallisesti ja varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Useissa lausunnoissa korostetaan tarvetta arvioida luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat yhteisvaikutukset nykyistä tarkemmin. Eläimistövaikutuksia ei siis tulisi tarkastella erillään muista lähialueen hankkeista, vaan laajempi arvio ekologisista yhteyksistä on tarpeen. Useiden hankkeiden yhteisvaikutusten katsotaan voivan heikentää viheryhteyksiä, lisätä elinympäristöjen pirstoutumista ja aiheuttaa pitkäaikaisia vaikutuksia alueen luonnon monimuotoisuudelle.

Alueiden käyttö

Lausunnoissa todetaan, että hanke on mittakaavaltaan seudullisesti merkittävä ja tukee maakunnallisia ja valtakunnallisia energia- ja ilmastotavoitteita. Hankkeen vaikutukset ovat kuitenkin merkittäviä. Lausunnoissa huomautetaan, että hanke ei sisälly voimassa olevaan maakuntakaavaan, mutta se on mukana 6. vaihemaakuntakaavan valmistelussa potentiaalisena tuulivoima-alueena. YVA-menettelyn tuloksia pidetään merkittävinä lähtöaineistoina kaavan jatkovalmistelulle. Jatkosuunnittelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota maakunnallisten yhteisvaikutusten arviointiin.

Maisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö

Lausunnoissa arvioidaan hankkeen muuttavan alueen erämaaluonteista maisemaa laajamittaisesti ja lisäävän sen teollista luonnetta. Maisemavaikutusten arvioinnin osalta tuodaan esiin, että YVA-selostuksessa on ristiriitaisuuksia vaikutusalueiden etäisyysluokituksissa, mikä heikentää arvioinnin johdonmukaisuutta ja luotettavuutta. Lisäksi korostetaan tarvetta arvioida nykyistä tarkemmin hankkeen ja muiden lähialueen hankkeiden yhteisvaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin, kulttuuriympäristöihin, maiseman yhtenäisyyteen sekä alueelle ominaiseen kulttuuri- ja maisemaluonteeseen.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta inventointien todetaan olevan pääosin asianmukaisesti toteutettuja, mutta sisältävän joitakin puutteita. Arkeologisista kohteista olisi ollut hyvä laatia vastaava vaikutusyhteen veto kuin maisema- ja kulttuuriympäristökohteista. Filipun torppaa ei ole esitetty kartoissa ja taulukoissa. Kohde tulee kuitenkin huomioida jatkosuunnittelussa.

Uudenniitunoja pohjoinen -muinaisjään nös sijoittuu osittain sähköaseman ja voimajohtoalueen vaikutuspiiriin, minkä vuoksi lausunnoissa esitetään ensisijaisesti suunnitteluratkaisujen muuttamista siten, että kohde säilyy rakentamisen ulkopuolella. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee vaikutukset selvittää muinaismuistolain mukaisessa menettelyssä ja tarvittaessa täydentävillä arkeologisilla tutkimuksilla. Arkeologisten kulttuuriperintökohteiden lähellä toimiessa tulee huolehtia, että alue on kaikkien tiedossa. Muinaisjään nökset tulee merkitä selvästi maastoon ja huolehtia, ettei niitä vahingoiteta tai peitetä.

Useita uusia havaintokohteita ei ole tarkastettu maastossa arkeologin toimesta. Tämän vuoksi hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön ei lausuntojen mukaan voida arvioida kaikilta osin luotettavasti. Vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi edellytetään lisäinventointeja, jotta kohteiden arvo ja mahdollinen suojelustatus voidaan varmistaa.

Vaikutukset ihmisiin

Hankkeen suureen koon vuoksi lausunnoissa arvioidaan hankkeen aiheuttavan laajalle alueelle ulottuvia melu-, välke- ja maisemavaikutuksia. Lausunnoissa korostetaan, että vakituisten ja vapaa-ajan asutuksen suojaetäisyyksien tulee olla riittävät ja että melu- ja välkevaikutukset on mallinnettava voimaloiden todellisten ominaisuuksien perusteella.

Lisäksi tuodaan esiin hankkeen sijoittuminen maisemallisesti ja virkistyskäytön kannalta herkälle alueelle Ullavanjärven ja Venetjoen tekojärven väliin. Viheryhteyksien merkitystä pidetään tärkeänä erityisesti virkistyskäytön, vapaa-ajan asumisen ja luontomatkailun näkökulmasta. Lausunnoissa korostetaan myös maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamista, minkä vuoksi uusien maastokäytävien rakentamista ei pidetä suotavana.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Joidenkin lausuntojen mukaan selvityksissä ei ole riittävästi otettu huomioon hankkeen vaikutuksia vesistöihin, eikä selvitetty hankkeen aiheuttamaan kiintoaines- ja humuskuormituksen määrää.

Yhteisvaikutukset

Lausunnoissa korostetaan hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä, alueen valtaavan tuulivoimalamäärän vuoksi. Hanke muodostaa yhdessä muiden lähialueelle suunniteltujen ja toteutettavien energiahankkeiden kanssa laajan kokonaisuuden, jonka vaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena. Lausunnoissa tuodaan esiin, että hankkeiden yhteisvaikutukset voivat lisätä luonnonympäristön pirstoutumista, heikentää ekologisia yhteyksiä sekä aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia maisemaan ja alueen erämaaluonteeseen. Yhteisvaikutukset arvioidaan nousevan merkittäviksi metsäpeuran ja maakotkan osalta.

Lausuntojen mukaan yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu YVA-selostuksessa riittävän kattavasti. Kaikkia suunniteltuja hankkeita ei voida toteuttaa nykyisessä laajuudessaan, vaan voimaloiden määrää tulisi vähentää vaikutusten, muun muassa törmäysriskien pienentämiseksi.

Yhteenveto mielipiteistä

Yleistä

Vaikutusten arvioinnin katsotaan olevan osin puutteellista ja haittoja vähättelevää. Arviointiselostusta pidetään osin epätarkkana, eikä sen katsota tarjoavan riittäviä edellytyksiä vaikutusten arvioimiselle mm. hankealueen ulkopuolisten maanomistajien näkökulmasta. Mielipiteiden mukaan vaikutuksia tulisi tarkastella koko hankkeen edellyttämän alueen laajuudessa, mukaan lukien huoltotiestö, johtokäytävät, sähkönsiirto sekä näiden aiheuttamat vaikutus- ja haitta-alueet. Lisäksi selostuksesta katsotaan puuttuvan tietoja tuulivoimaloiden tarvitsemista tuulenottoalueista, hankkeen maankäyttötarpeista ja niiden vaikutuksista ympäröiville alueille.

Mielipiteissä tuodaan esiin huoli hankkeen kaavoituksellisista lähtökohdista. Keski-Pohjanmaan 6. vaihemaakuntakaavaa pidetään puutteellisena erityisesti ekologisten yhteyksien näkökulmasta, ja sen valmistelussa katsotaan painotetun liikaa tuulivoimarakentamista. Hankkeen katsotaan olevan maakuntakaavan vastainen.

Huolta aiheuttaa myös se, että kaavoitus etenee samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa, jolloin kaavoituksessa ei voida ottaa perusteltua päätelmää kunnolla huomioon. Lisäksi korostetaan EU:n luontotavoitteiden, luonnon kokonaisuheikentymättömyyden ja varovaisuusperiaatteen huomioimista hankkeen suunnittelussa. Mielipiteissä arvioidaan, että Keski-Pohjanmaalle suunnitellut uusiutuvan energian hankkeet edellyttävät luonnonsuojelulain mukaista ekologista kompensatiota ollakseen aidosti kestäviä.

Vaihtoehdot

Mielipiteissä ei kannateta kummankaan vaihtoehdon toteutumista, mutta vaihtoehtoa VE2 pidetään vaihtoehtoa VE1 parempana. Voimalinjoista kannatusta saa vaihtoehto SVE4.

Luontovaikutukset

Mielipiteiden mukaan luontoselvitykset ovat puutteellisia ja osin epäluotettavia, koska tarkastelun arvioidaan kohdistuneen hankealueen ulkopuolelle. Osan selvitysten, kuten metsäpeuraselvityksen laajuuden ei katsota vastanneen viranomaisten suosituksia. Natura-arvioinnissa tunnistettujen epävarmuuksien katsotaan heikentävän arvioiden luotettavuutta erityisesti ekologisten yhteyksien toimivuuden osalta.

Mielipiteiden mukaan hanke sijoittuu metsäpeuran kannalta tärkeälle Natura-alueiden väliselle ekologiselle yhteysalueelle, jonka seutua pidetään keskeisenä lisääntymis-, levähdys- ja vaellusalueena. Mielipiteissä korostetaan ekologisten yhteyksien säilymisen merkitystä

metsäpeuran suojelulle. Kahden kilometrin levyistä rakentamatonta käytävää ei pidetä metsäpeuralle riittävänä. Mielipiteissä korostetaan varovaisuusperiaatteen noudattamista ja esitetään vähintään viiden kilometrin suojavyöhykettä Natura-alueiden ja tärkeimpien vasomisalueiden ympärille. Lisäksi alueen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioidaan heikentävän merkittävästi metsäpeuran elinympäristöjä ja suojelun edellytyksiä sekä lisäävän petojen liikkumismahdollisuuksia metsäpeura-alueilla.

Rakentamisen aiheuttamien häiriöiden, kuten melun, liikenteen, lentoestevalojen ja metsä-alueiden pirstoutumisen, arvioidaan heikentävän myös suurpetojen elinolosuhteita. Linnuston osalta hankealueella ja sen ympäristössä todetaan esiintyvän runsaasti suojeltuja petolintuja ja muuttolintuja. Tuulivoimalat lisäävät suurten lintujen törmäysriskiä ja pirstovan esimerkiksi petolintujen elinympäristöjä. Hankkeen ja muiden alueen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioidaan olevan linnustolle erittäin haitallisia ja voivan pitkällä aikavälillä heikentää alueellisia lintukantoja.

Maisemavaikutukset

Mielipiteissä huomautetaan hankkeen merkittävistä haitoista maakunnallisesti arvokkaalle Ullavanjärven maisema-alueelle. Maisemavaikutusten arvioidaan ulottuvan laajalle ja erityisesti huoleksi nousee useiden hankkeiden yhteisvaikutukset. Hankkeet aiheuttavat kumuloituvia yhteisvaikutuksia saartaen Ullavanjärveä, mihin mielipiteissä ollaan tyytymättömiä.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Mielipiteiden mukaan hankkeen vaikutuksia lähikyliin ja Ullavanjärven ympäristön vakituiseen ja loma-asutukseen on vähätelty. Huolta aiheuttavat erityisesti hankkeen vaikutukset asuinympäristöön, viihtyvyyteen, metsätalouteen, maatalouteen ja maanomistajien tuloihin. Mielipiteissä nostetaan esiin maanomistajien oikeusturva ja perustuslain turvaama omaisuudensuoja.

Pinta- ja pohjavesivaikutukset

Mielipiteissä nousee esiin huoli hankkeen vaikutuksista pinta- ja pohjavesiin. Rakentamisen arvioidaan lisäävän kuormitusta erityisesti Ullavanjärveen laskevilla valuma-alueilla. Maaperä-, vesistö-, pinta- ja pohjavesivaikutuksia koskevia selvityksiä pidetään puutteellisina. Myös mikromuovien ja kemikaalien vaikutusten arvioinnin katsotaan olevan riittämättömiä.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirtoreittejä koskevia suunnitelmia pidetään puutteellisesti esitettyinä ja mielipiteissä korostetaan sähkönsiirron ympäristövaikutusten huolellista huomioon ottamista. Mielipiteiden mukaan kartta-aineistossa tulisi esittää nykyistä selkeämmin kiinteistörajat, johtokäytävien sijainti, tuulivoimaloiden vaikutusalueet sekä sähkönsiirron aiheuttamat haitta-alueet, jotta maanomistajat voivat arvioida hankkeen vaikutuksia omiin kiinteistöihinsä. Sähkönsiirron nykyistä hankekohtaista suunnittelua pidetään tehottomana ja

ympäristöhaittoja lisäävänä. Mielipiteissä esitetään, että jakeluverkon haltijan tulisi suunnitella sähkönsiirtoa keskitetysti useiden hankkeiden kanssa.

Mikäli hanke toteutuu, sähkönsiirron toivotaan tapahtuvan ensisijaisesti maakaapeilla haitallisten ympäristövaikutusten ja erityisesti lintujen törmäysriskin vähentämiseksi.

Yhteisvaikutukset

Mielipiteissä korostuu huoli useiden alueelle samanaikaisesti suunniteltujen tai rakenteilla olevien tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden yhteisvaikutuksista. Vaikutusten arvioidaan kohdistuvan luontoon, maisemaan ja ihmisten elinympäristöön. Hankkeiden arvioidaan kaventavan luonnontilaisia alueita, heikentävän ekologiaa yhteyksiä ja aiheuttavan maise-mallista saartovaikutusta. Mielipiteiden mukaan hankkeiden yhteisvaikutuksia ei pystytä hallitsemaan nykyisin toimenpitein riittävällä tavalla, mikä lisää epävarmuutta niiden kokonaisvaikutuksista.

Yhteenveto Natura-arviointia koskevista lausunnoista

Metsähallitus

Kotkanneva ja Pikku-Koppelon metsät (SAC, FI000034)

Metsähallitus katsoo, että Tuohimaa–Riutanmaan tuulivoimahankkeesta ei todennäköisesti aiheudu Kotkannevan ja Pikku-Koppelon metsien Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille tai saukolle merkittäviä heikentäviä vaikutuksia. Vaikutusten vähäisyyttä tukee erityisesti Natura-alueen ja hankealueen sekä sähkönsiirtoreittien välinen etäisyys.

Myöskään metsäpeuraan kohdistuvien hankekohtaisten vaikutusten ei arvioida muodostuvan Natura-alueella merkittäviksi ja Natura-alueen saavutettavuuden sekä käytön vasomis- ja kesälaidunalueena arvioidaan säilyvän, tosin ympäröivien alueiden laajuus ja laatu voivat kärsiä. Metsähallitus kuitenkin toteaa, että metsäpeuraa koskevien johtopäätösten perustelut ovat osin puutteellisia ja että hankkeen vaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena tuotantoalueen ja sähkönsiirron erillisen tarkastelun sijaan.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen merkittävimmät riskit liittyvät metsäpeuraan kohdistuviin yhteisvaikutuksiin muiden alueelle suunniteltujen maankäyttö- ja tuulivoimahankkeiden kanssa. Arvioinnissa esitetään ristiriitaisia johtopäätöksiä yhteisvaikutusten merkittävyydestä, eikä erityisesti Tuohimaa–Riutanmaan ja Kairineva–Peränevan hankkeiden yhteisvaikutuksista aiheutuvaa merkittävää heikennystä metsäpeuralle ole Metsähallituksen näkemyksen mukaan voitu sulkea pois. Metsähallitus pitää vaikutusten lieventämiseksi esitettyjä toimenpiteitä tarkoituksenmukaisina, mutta katsoo niiden olevan riittämättömiä metsäpeuraan kohdistuvien yhteisvaikutusten lieventämiseksi, jotta Natura-alueen suojeluperusteiden säilyminen voitaisiin varmistaa pitkällä aikavälillä.

Pilvineva (SAC/SPA, FI1001001)

Metsähallitus katsoo, että Tuohimaa–Riutanmaan tuulivoimahankkeesta ei todennäköisesti aiheudu Pilvinevan Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille, metsäpeuralle tai lintudirektiivin liitteen I lajeille merkittäviä heikentäviä vaikutuksia. Myöskään Pilvinevan Natura-alueen suojeluperusteena olevalle salassa pidettävälle lajille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia.

Yhteisvaikutusten merkittävyyttä metsäpeuraan populaatiotasolla on vaikea luotettavasti arvioida lajikohtaisen tutkimustiedon puuttuessa. Metsähallitus toteaa kuitenkin yhteisvaikutusten arvioinnissa olevan puutteita erityisesti salassa pidettävän petolintulajin osalta, koska Lakeuslinjan voimajohtohanketta ei ole huomioitu tarkastelussa. Metsähallitus pitää tärkeänä, että yhteisvaikutukset arvioidaan jatkosuunnittelussa kattavasti myös muiden lajien osalta, jotta Natura-alueen suojeluperusteiden säilyminen voidaan varmistaa.

Vionneva (SAC/SPA, FI1000019)

Metsähallitus katsoo, että Tuohimaa–Riutanmaan tuulivoimahankkeesta ei todennäköisesti aiheudu Vionnevan Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille, eikä lintudirektiivin liitteen I lajeille merkittävää heikennystä. Hankkeen kummastakaan vaihtoehdosta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Vionnevan Natura-alueen suojeluperusteena olevalle salassa pidettävälle lajille. Natura-alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia on tarkasteltu pintapuolisesti ilman selkeää johtopäätöstä. Hankkeen ja Natura-alueen välisen etäisyyden vuoksi Metsähallitus kuitenkin arvioi, että todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia ei aiheudu.

Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynneva (SAC/SPA, FI1000014)

Metsähallitus katsoo, että Tuohimaa–Riutanmaan tuulivoimahankkeesta ei todennäköisesti aiheudu Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynneva Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille, eikä lintudirektiivin liitteen I lajeille merkittävää heikennystä. Hankkeen kummastakaan vaihtoehdosta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevalle salassa pidettävälle lajille. Natura-alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia on tarkasteltu pintapuolisesti ilman selkeää johtopäätöstä. Hankkeen ja Natura-alueen välisen etäisyyden vuoksi Metsähallitus kuitenkin arvioi, että todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia ei aiheudu.

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontaviraston arvio vaikutuksista Kotkannevan ja Pikku-Koppelon metsät, Pilvinevan, Vionnevan ja Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynnevan Natura-alueiden suojelutavoitteisiin.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, että Kotkannevan ja Pikku-Koppelon metsät, Pilvinevan, Vionnevan tai Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynnevan Natura-alueiden suojeluperusteena olevien luontotyyppien ja luontodirektiivin liitteen II lajeista saukon merkittävä heikentyminen on poissuljettavissa.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy myös arvioinnin johtopäätökseen, jonka mukaan Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimahankkeen toteutusvaihtoehdon VE1 merkittäviä heikentäviä vaikutuksia linnustolle ei voida poissulkea, mutta toteutusvaihtoehdon VE2 ja sähkönsiirtoreitien merkittävät heikentävät vaikutukset suojeluperusteena olevalle linnustolle voidaan poissulkea Vionnevan ja Ritaneva-Vipusalonneva-Märsynnevan Natura-alueiden osalta. Pilvinevan osalta Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että suojeluperusteena olevan salassa pidettävän lajin arviointia tulee täydentää yhteisvaikutusten osalta. Fingridin Ullava-Alajärvi voimajohtohanke, Lakeuslinja, sijoittuu Pilvinevan itäpuolelle, noin 600 m etäisyydelle Natura-alueesta sijoittuen myös salassa pidettävän lajin kannalta merkittävään elinympäristöön ja tämä tulee huomioida yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Tuohimaa-Riutanmaan hankkeesta yksinään aiheutuvat merkittävät vaikutukset Kotkannevan ja Pikku-Koppelon metsät tai Pilvinevan Natura-alueiden suojeluperusteena olevalle metsäpeuralle on arvioinnin perusteella poissuljettavissa. Pilvinevan Natura-aluetta lähin suunniteltu voimala sijaitsee kummassakin toteutusvaihtoehdossa 5,4 km päässä.

Yhteisvaikutusten osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että yhteisvaikutuksia on tarkasteltava laajasti koko Suomenselän metsäpeuran lisääntymisalueverkoston toimivuuden näkökulmasta. Arvioinnissa on otettava huomioon Natura-alueiden lisäksi niitä ympäröivät vasanhoitoalueet, kesälaidunalueet sekä näiden väliset ekologiset yhteydet. Tuohimaa-Riutanmaan hankkeen vaikutukset eivät siten ole arvioitavissa irrallaan muista alueelle sijoittuvista tuulivoima-, voimajohto- ja maankäyttöhankkeista. Koska vaikutukset kohdistuvat samoihin suojeluperusteena olevan metsäpeuran käyttämiin elinympäristöihin ja muodostavat yhdessä elinympäristöjen pirstoutumista, häiriötä sekä ekologisten yhteyksien heikkenemistä aiheuttavan kokonaisuuden, merkittävien yhteisvaikutusten mahdollisuutta ei tämän Natura-arvioinnin perusteella voida tieteellisesti sulkea pois.

Lieventäminen

Esitetyistä lieventämistoimenpiteistä Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että rakentamisen ajoittamisella metsäpeuran välittömän lisääntymiskauden ulkopuoliselle ajalle voidaan lieventää lisääntymiseen syntyviä vaikutuksia sillä lisääntymiskaudella, mutta rakentamisen jälkeistä elinympäristön muutosta ja laadun heikentymistä alueella ei toimenpiteellä pystytä lieventämään. Johtoaukean jättämisellä osittain peitteiseksi on vain rajallinen ja epävarma vaikutus. Natura-arvioinnissa esitetyillä lieventävillä toimenpiteillä ei voida varmistaa, ettei hankkeesta yhdessä muun toiminnan kanssa aiheudu metsäpeuran elinympäristöjen merkittävää heikentymistä tarkasteltavilla Natura-alueilla ja sen ympäristössä.

Linnustovaikutusten osalta merkittävin lieventämiskeino on arvioinnin mukaan valita linnustolle vähemmän haitallinen vaihtoehto VE2. Lupa- ja valvontavirasto yhtyy tähän arviointiin.

Seuranta

Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että Natura-arvioinnissa ei ole esitetty lainkaan seurantaohjelmaa. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Natura-arvioinnissa on esitettävä

sitova seurantasuunnitelma, mikäli merkittävien heikentävien vaikutusten poistamiseksi otetaan käyttöön lieventämistoimia.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä

Yhteysviranomainen on tarkistanut arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Arviointiselostuksen perusteella on mahdollista muodostaa riittävä kokonaiskäsitys hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa hankkeen merkittävät vaikutukset.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille epävarmuustekijöitä ja tietopuutteita, mutta ne ovat luonteeltaan sellaisia, että niitä voidaan täydentää ja ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Yhteysviranomainen kehottaa huomioimaan jatkosuunnittelussa lausunnoissa esiin nostetut puutteet kuten Filpun torpan lisäämisen kulttuuriympäristökohteisiin.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen tekninen kuvaus ja nykytilan kuvaus on esitetty selkeästi ja riittävällä tarkkuudella. YVA-selostuksen liitteenä on selvitys, miten yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta on otettu huomioon. Hankkeen vaihtoehdoissa tapahtuneet muutokset ohjelmavaiheen jälkeen on tuotu esiin. Selostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän. Erityisen hyvänä yhteysviranomainen pitää kunkin kappaleen alussa olevaa tiivistelmää arvioinnin päätuloksista sekä lopussa olevaa kappaletta vaihtoehtojen vertailusta. Selostus sisältää paljon kuvia, taulukoita ja karttoja, jotka ovat pääosin selkeitä.

Arviointiselostuksessa on esitetty sen laadintaan osallistuneiden koulutus, kokemus ja rooli arvioinnissa. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiselostuksen laatimiseen ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi perustuu monitavoitearviointiin, eli vaikutusten suuruusluokan, vaikutuskohteiden luonteen/herkkyyden ja näistä seuraavan vaikutusten merkittävyyden järjestelmälliseen tarkasteluun IMPERIA-hankkeessa kehitettyä mallia soveltamalla. Vaikutusten merkittävyys on esitetty yhdeksänportaisella asteikolla. Arvioitavien vaikutusten osalta perustelut on esitetty pääsääntöisesti ymmärrettävästi ja vaikutusten syntymekanismia on kuvattu. Arviointiselostuksessa ei kuitenkaan ilmene suoraan, että vaikutusten arviointia olisi kohdennettu erityisesti kyseessä olevan hankkeen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin. Valitut arviointikohteet on esitetty yleisemmällä tasolla kohdennettuna tuulivoimahankkeille tyypillisiin vaikutuksiin.

Hankkeen ympäristövaikutuksista on koottu erilliseen liitteeseen yhteenvetotaulukko vaihtoehtojen ja vaikutusalueittain erikseen hanke- ja sähkönsiirtovaihtoehtoista. Epäselväksi jää onko kokonarvioinnissa mukana yhteisvaikutukset. Selostuksen tekstissä

yhteisvaikutukset on kuitenkin kuvattu. Eri elinkaarenvaiheiden ja yhteisvaikutusten esittäminen erikseen auttaisi ymmärtämään mistä vaikutukset muodostuvat ja mikä osuus niillä on kokonaisarvioinnissa. Yhteysviranomaisen pitää kuitenkin hyvänä, että eri elinkaaren aikaisia vaikutuksia on avattu taulukon tekstissä. Myös yhteisvaikutuksia olisi voitu käsitellä taulukossa.

Vaikutusten arviointien yhteydessä on kuvattu keinoja haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi, osa lieventämiskeinoista on huomioitu suoraan arvioinnissa. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että kaikki arvioinnissa mukana olleet lieventämistoimenpiteet tulee huomioida jatkossakin osana suunnittelua, jotta haitallisilta vaikutuksilta vältetään.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Arviointiselostuksen mukaan hankevaihtoehdossa VE1 vaikutukset on arvioitu suuriksi linnuston osalta maakotkaan ja muihin petolintuihin kohdistuen (erittäin suuri), muuhun eläimistöön metsäpeuran ja suurpetojen osalta sekä Natura-alueisiin mm. metsäpeuroihin kohdistuviin epäsuorien häiriövaikutusten, kuten melun ja välkkeen ja ekologisten yhteyksien säilymisen kautta. Vaihtoehdossa VE2 nämä vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Vaihtoehdossa VE2 suuria vaikutuksia ei arvioitu olevan. Kohtalaiset vaikutukset molemmissa vaihtoehdossa on arvioitu kohdistuvan yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen, virkistyskäyttöön ja terveyteen. Lisäksi vaihtoehdossa VE1 kohtalaisia vaikutuksia arvioitiin syntyvän liikenteestä alemmalle tieverkostolle. Muut negatiiviset vaikutukset arvioitiin jäävän korkeintaan vähäisiksi. Positiivisia vaikutuksia arvioitiin syntyvän molemmissa vaihtoehdossa työllisyyteen ja elinkeinoihin, ilmastoon sekä aineettomien luonnonvarojen (tuulen) hyödyntämiseen.

Sähkön siirron osalta arviointiselostuksessa vaikutukset on arvioitu korkeintaan kohtalaisiksi, lukuun ottamatta vaihtoehtoa SVE3, missä vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin sekä linnustoon ja suojelualueisiin on arvioitu suuriksi.

Yhteysviranomaisen on esitettyjen arviointien johtopäätöksistä pääosin samaa mieltä. Yhteysviranomaisen nostaa Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimahankkeesta aiheutuvista vaikutuksista merkittäviksi vaikutukset, jotka kohdistuvat erityisesti maakotkaan ja muihin petolintuihin, Natura-alueisiin sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ml. maisemahaitat. Lisäksi Tuohimaa-Riutanmaan hanke yhdessä viereisten, eri suunnittelunvaiheissa olevien tuulivoimahankkeiden ja sähkön siirtoinfran kanssa voivat aiheuttaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle ja suurpedoille.

Erityisesti vaihtoehdossa VE1 tuulivoimahankkeen vaikutusalueella sijaitsee useiden petolintujen reviirejä, mukaan lukien suurikokoisia ja uhanalaisia lajeja. Osa reviireistä ulottuu

myös tuulivoimapuiston vaikutusalueelle ja siten vaikutukset petolintuihin ovat todennäköisesti merkittäviä. Natura-arviointia ei ole kaikilta osin laadittu asianmukaisesti, eikä arviointien perusteella ole mahdollista poissulkea metsäpeuraan ja salassa pidettävään lajiin kohdistuvia merkittäviä heikentäviä yhteisvaikutuksia. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset nousevat erityisesti maiseman, alueen käytön ja elinkeinojen harjoittamiseen kautta. Mielipiteissä nousi erityisesti huoli vaikutuksista lähikyliin ja Ullavanjärven ympäristön vakituisen ja loma-asutukseen.

Tuohimaa-Riutanmaan hankealueen läheisyydessä on useita eri vaiheissa olevia tuuli- ja voimajohtohankkeita. Yhteisvaikutukset korostuvat etenkin laajoja reviirejä käyttävien lajien kohdalla, kuten metsäpeuran ja suurpetojen kohdalla mm. suden. Alueen pirstoutuminen ja ekologisten käytävien väheneminen heikentää eläinten kulkumahdollisuuksia sekä lisääntymisalueiden käyttöä. Suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa yhteisvaikutustenarviointiin liittyy kuitenkin epävarmuutta, koska ei tiedetä vielä missä laajuudessa kukin hanke tulee toteutumaan. YVA-lain mukaan hankkeiden yhteisvaikutukset tulee arvioida luvan saaneiden sekä olemassa olevien hankkeiden kanssa. Yhteysviranomaisen näkee hyvänä, että yhteisvaikutusten arviointia on tehty myös suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. Tämä antaa arvokasta tietoa nykytilan mahdollisista kehityssuunnista alueiden käytön suunnitteluun.

Koska hankealueen ympäristöön kohdistuu voimakasta maankäyttöpainetta eri vaiheissa olevista puhtaan energian hankkeista, yhteysviranomaisen korostaa varovaisuusperiaatteen mukaista toimintaa sekä toimijoiden välisen yhteistyön tärkeyttä. Lisäksi korostetaan kuntien vastuuta maankäytön suunnittelussa hankkeista aiheutuvien vaikutusten ehkäisemiseksi. Hankealueen kaavoitus on ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa siltä osin, että hanketta ei ole osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa tuulivoima-alueena. Täten alueen kehittäminen tuulivoima-alueeksi tulee tapahtua tarkempien selvitysten, ympäristövaikutusten arvioinnin ja yleiskaavatasoisen kaavaprosessin kautta. Keski-Pohjanmaan liitolla on alueella valmistelussa myös 6. vaihemaakuntakaava, johon korostetaan lukuisten tuulivoimahankkeiden johdosta erityisesti yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä.

Yhteysviranomaisen pitää vaihtoehtojen vertailua riittävänä. Ero voimaloiden lukumäärissä ja niiden sijoittelussa on tarpeeksi suuri, joten vaihtoehtojen väliset erot muodostuvat selkeiksi. YVA-ohjelmavaiheeseen nähden selostukseen on tehty muutoksia ja saatu palaute on huomioitu mm. hankevaihtoehtojen voimalamääriä vähentämällä ja näin myös osa hankkeesta aiheutuvista negatiivisista vaikutuksista on saatu vähennettyä tai vältettyä kokonaan. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että YVA-menettelyssä saatua tietoa on konkreettisesti hyödynnetty jo suunnittelun tässä vaiheessa, jolloin vältetään myös turhilta jatkoselvityksiltä.

Yhteysviranomaisen korostaa lisäksi, että myös muut kuin arviointiselostuksessa merkittävimmiksi arvioidut vaikutukset, kuten vesiin kohdistuvat vaikutukset, voivat nousta merkittäviksi, mikäli selostuksessa esitettyjä haitallisten vaikutusten ehkäisy- ja lieventämistimenpiteitä ei toteuteta asianmukaisesti hankkeen elinkaaren ajalle. Osa vaikutuksista saattaa nousta myös hetkellisesti tai paikallisesti merkittäviksi, vaikka

kokonaismerkittävyys arvioinnissa jäisikin kohtalaiseksi tai vähäiseksi. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa toteutetaan kaikki käytettävissä olevat lieventämistoimenpiteet erityisesti lintujen törmäysriskin ja Natura-alueisiin kohdistuvien häiriövaikutusten minimoimiseksi.

Seuraavissa kappaleissa yhteysviranomainen esittää arviointiselostuksen, kuulemispa-lautteen ja oman tarkastelunsa pohjalta tarkemmin näihin vaikutustyyppihin kohdistuvia ja hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavia seikkoja. Yhteysviranomainen ei kä-sittle perustellussa päätelmässään niitä arviointiselostuksessa arvioituja vaikutuskoh-teita, joiden osalta vaikutukset on yksiselitteisesti todettu vähäisiksi, vaikutuksia ei ilmene tai ne ovat positiivisia ja yhteysviranomainen on vaikutuksen merkittävyyden tulkinnasta samaa mieltä.

5.1 Vaikutukset pesimälinnustoon

Pesimälinnustoselvityksissä tuulivoimapuiston hankealueella havaittiin YVA-selostuksen mukaan vähintään 88 lintulajia, joista suojelullisesti arvokkaita 45. Hankealueelta on löy-detty kaksi pysyvää metson soidinta sekä useita teeren soitimia, myös riekkoja. Tuulivoi-mahankkeen vaikutusalueella sijaitsee useiden petolintujen reviirejä, mukaan lukien suuri-kokoisia ja uhanalaisia lajeja. Kaksi maakotkan reviiriä ulottuu tuulivoimapuiston vaikutus-alueelle.

Yhteysviranomaisen arvion mukaan hankealueella toteutetut pesimälinnustoselvitykset ovat pääosin riittävät. Selvitysten raportoinnissa on esitetty kartoitusreitit ja tulokset kar-toilla sekä käytetty apuna myös taulukoita kartoitusajankohtien ja tulosten esittelyssä. Hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat linnustollisesti arvokkaisiin alueisiin, petolintuihin (erityisesti maakotkaan) ja kanalintujen soitimiin. Tuulivoima-alueen toteu-tusvaihtoehdon VE1 vaikutukset linnustolle arvioidaan suuriksi kielteisiksi ja vaihtoehdon VE2 kohtalaisiksi kielteisiksi. Sähkönsiirtoreitin SVE1 vaikutukset linnustolle arvioidaan kohtalaisiksi kielteisiksi ja SVE3 suuriksi kielteisiksi. Yhteysviranomainen yhtyy näihin arvi-oihin.

Maakotkan osalta vaihtoehto VE1 ylittää törmäyskuolleisuuden riskiarvioinnin hyväksyttä-vyyden raja-arvon. Myös VE2 ylittää raja-arvon, mikäli yhteisvaikutukset otetaan huomioon. Vaikutuksia oletetaan muodostuvan myös alueen muille päiväpetolinnuille. Yhteysviran-omainen yhtyy näihin arvioihin. Yhteysviranomainen toteaa lisäksi, että Tuohimaa-Riutan-maan hankkeen osalta ei ole tarkasteltu hankkeen aiheuttamia häiriöiden ja elinympäristö-muutosten vaikutuksia maakotkaan. Myöskään sähkönsiirtovaihtoehtoja ei ole huomioitu maakotkavaikutusten arvioinnissa. Nämä tulisi ottaa huomioon jatkosuunnittelun yhtey-dessä ja esittää lievennyskeinoja merkittävien vaikutusten vähentämiseksi.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että vuonna 2021 havaittua metsonsoidinta ei havaittu vuoden 2025 selityksessä, mutta tähän todetaan liittyvän epävarmuutta vähälumisen ja aikaisen kevään vuoksi. Alueen metsärakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia, eli alue on yhä metson soidinalueeksi soveltuvaa iäkkäämpää yhtenäistä metsää. Alue tulee

huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa metson soidinalueena tai varmistaa soitimen au-tioituminen.

Yhteysviranomainen katsoo, että kaikki arviointiselostuksessa ja sen liitteissä esitetyt linnustovaikutusten lieventämiskeinot tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja arvioida niiden vaikuttavuutta ja riittävyttä merkittävien linnustovaikutusten lieventämisessä. Yhteysviranomainen suosittelee voimaloiden rungon alaosan maalaamisen sisällyttämistä tuulivoimaosayleiskaavaan. Voimakkaimmin elinympäristöä muuttavia toimenpiteitä (esim. puuston poisto) suositellaan myös tehtäväksi herkeimmän pesimäkauden (huhti-heinäkuu) ulkopuolella, mikä koskee sekä voimalatöitä että sähkönsiirron rakentamista.

5.2 Vaikutukset muuhun eläimistöön

Suurpedot

Yhteysviranomainen toteaa suurpetoselvityksen asianmukaisesti toteutetuksi ja yhtyy sen arvioon, että yksin Tuohimaa-Riutanmaan hankkeen vaikutukset sudelle, karhulle ja ilveskelle ovat vähäisiä. Ahmaan kohdistuvat haittavaikutukset arvioidaan suureksi vaihtoehdossa VE1. Vaihtoehdossa VE2 vaikutus arvioidaan kohtalaiseksi, koska tuulivoimahankkeen vaikutusalue on pienempi. Sähkönsiirtoreittien (SVE1–SVE4) ei arvioida muodostavan merkittäviä haittavaikutuksia ahmalle. Yhteysviranomainen yhtyy tähän arvioon.

Yhteisvaikutukset

Tuohimaa-Riutanmaan hankealueen läheisyydessä on suunnitteilla ja rakenteilla useita muita tuulivoimahankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia laajoilla alueilla liikkuviin suurpetoihin. Yhteisvaikutuksia aiheutuu myös jo olemassa olevien voimajohtojen kanssa. Merkittävimmät yhteisvaikutukset alueen karhu-, ahma- ja ilveskannalle muodostavat todennäköisesti Länsi-Toholammin ja Kairinevan hankkeet, jotka sijoittuvat Tuohimaa-Riutanmaan välittömään läheisyyteen. Näiden hankkeiden toteutuessa varovaisuusperiaatteen mukaan suurpetoihin kohdistuvat yhteisvaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan suuriksi.

Merkittävimmät yhteisvaikutukset Toholammin reviirien susien kannalta muodostuvat todennäköisesti pohjois- ja luoteispuoleisten hankkeiden kanssa, sillä nämä sijoittuvat samalle reviirialueelle tai sen läheisyyteen. Mikäli kaikki hankkeet toteutuvat nyt suunnittelussa laajuudessaan, näillä arvioidaan olevan suuria haitallisia vaikutuksia Toholammin susilaumalle, sillä useat hankkeet sijoittuvat reviirin todennäköiselle ydin alueelle.

Yhteysviranomainen suosittaa selostuksessa todettujen lievennystoimien, kuten rakentamisen ajoittamisen, toteuttamista. Yhteysviranomainen myös huomauttaa, että hankkeen toteutusvaihtoehdolla VE1 on arvioitu olevan suuria kielteisiä vaikutuksia ahmaan, mutta tälle ei ole esitetty asianmukaisia lievennystoimia. Jos hanke ja muita lähialueen hankkeita toteutuu, arvioidaan syntyvän suuria kielteisiä yhteisvaikutuksia kaikkiin suurpetoihin, mutta näille ei ole esitetty lievennyskeinoja selostuksessa. Tilanteen toteutuessa lievennyskeinot tulisi selvittää ja ottaa käyttöön.

Metsäpeura

Rakentamisen ja käytön aikainen häiriö voi vähentää metsäpeuran laidunnusta hankealueen lähivyöhykkeillä ja siirtää yksilöitä väliaikaisesti pois häiriölle alttiilta alueilta. Elinympäristöjen pirstoutuminen sekä melu- ja näköhäiriö voivat lisäksi vaikeuttaa liikkumista elinympäristöalueelta toiselle. VE1 sisältää enemmän voimaloita ja sijoittuu osin lähemmäs metsäpeuralle potentiaalisia elinympäristöjä, jolloin häiriö ja pirstoutuminen ulottuvat laajemmalle. Selostuksen mukaan metsäpeuravaikutusten merkittävyyssluokka on molemmissa vaihtoehdoissa kohtalainen, VE2:ssa lievempi kuin VE1:ssä. Erojen katsotaan jäävän merkittävyyssluokan sisäiseksi, koska keskeiset vasomisalueet sijaitsevat pääosin häiriövyöhykkeen ulkopuolella ja ekologiset yhteydet alueen poikki ja pohjoispuolella säilyvät. Sähkönsiirtovaihtoehdoista merkittävimmät vaikutukset syntyvät arvioiden mukaan SVE3 reitin sijoituessa lähimmäs laadukkaita vasomisympäristöjä sekä lisätessä rakenteita lajin keskeiselle vaellusreitille. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän arvioon.

Yhteisvaikutukset

Hankealueesta 10 km säteelle sijoittuvat olemassa olevat ja suunnitteilla olevat tuulivoima-alueet vaikuttavat samoille alueille Tuohimaa-Riutanmaa hankesuunnitelmien kanssa. Metsäpeuran kannalta keskeistä on säilyttää kesäelinympäristöt, ja niitä yhdistävät ekologiset yhteydet sekä suojelualueilla että talousmetsissä, sillä lajin suojelu ei voi perustua yksinomaan Natura-verkostoon. Useiden tuulivoimahankkeiden sekä muun maankäytön yhteisvaikutukset voivat pirstoa elinympäristöjä, heikentää liikkumismahdollisuuksia ja muuttaa vaellusreittejä. Lisäksi yhteisvaikutukset voivat heikentää lähialueiden Natura-alueiden ja niihin linkittyvien elinympäristöjen soveltuvuutta metsäpeuran kesälaitumiksi. Mikäli hankkeet toteutuvat suunnitellussa laajuudessaan, voivat kumulatiiviset vaikutukset muodostaa pitkän aikavälin riskin Suomenselän metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle. Yhteisvaikutukset eläimistölle arvioidaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti suuriksi. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän arvioon.

YVA-selostuksen mukaan hankkeen toteuttamista suositellaan vaihtoehdolla VE2, sillä sen arvioidaan aiheuttavan vaihtoehtoa VE1 vähemmän häiriötä metsäpeuran vasomisalueille, kesälaidunalueille ja ekologisille yhteyksille. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioon VE2:n pienemmistä vaikutuksista metsäpeuraan. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Luonnonvarakeskuksen teettämässä tuulivoiman vaikutuksia Rangifer-suvun peuroihin käsittelevässä koontitutkimuksessa todetaan tuulivoimaloiden aiheuttaman häiriövyöhykkeen olevan keskimäärin viisi kilometriä (Tolvanen, A. ym. 2023. How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review.) Yhteysviranomaisen pitää tätä tällä hetkellä parhaana käytettävissä olevana tutkimustietona, jota voidaan soveltaa metsäpeuraan. Yhteysviranomaisen arvion mukaan kaikki selostuksen liitteessä 18 esitetyt metsäpeuravaikutusten lieventämistoimenpiteet tulisi huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

5.3 Vaikutukset Natura-alueisiin

Kotkanneva ja Pikku-Koppelon metsät (FI1000034, SAC,) Pilvineva (FI1001001, SAC/SPA), Vionneva (FI1000019, SAC/SPA) ja Ritaneva – Vipusalonneva – Märsynneva (FI1000014, SAC/SPA)

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, Natura-arviointia ei ole laadittu asianmukaisesti metsäpeuraan kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta eikä arviointien perusteella ole mahdollista poissulkea metsäpeuraan kohdistuvia merkittäviä heikentäviä yhteisvaikutuksia. Pilvinevan Natura-alueen suojeluperusteena olevan salassa pidettävän lajin osalta esitettyä yhteisvaikutustenarviointia ei voida pitää asianmukaisesti toteutettuna. Näin ollen Natura-arviointi ei anna edellytyksiä merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen. Natura-arviointia tulee täydentää metsäpeuraan ja salassa pidettävän lajiin kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

5.4 Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin

Ekologisten yhteyksien turvaamisessa ensisijaisen tärkeitä ovat luonnonsuojelualueiden väliset yhteydet, mutta myös erityisesti yhtenäisten metsäalueiden välisten yhteyksien säilyttäminen. Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoima-alueen keskiosaan sijoittuu itä-länsisuuntaisen Kotkannevan ja Vionnevan Natura-alueiden välinen selvityksessä määritelty ekologinen yhteys, jolle sijoittuu toteutusvaihtoehdossa VE1 11 voimalaa. Tuotantoalueen lounaisosa sivuaa myös Pilvinevan ja Ritaneva-Raikonnevan välistä lounas koillissuuntaista ekologista yhteyttä, mutta alueelle ei ole suunniteltu toimintoja.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE1–SVE3 reitit sijoittuvat osittain Kotkannevan-Lullonneva ja Ritaneva-Raikonneva ydinalueiden välisille ekologisille yhteyksille ja SVE1 sijoittuu lisäksi Ritaneva-Raikonneva ydinalueelle. Hanke osaltaan rikkoo alueen metsäalueiden yhtenäisyyttä.

Avosoiden ja Natura-alueiden välille sijoittuvat tuulivoimalat aiheuttavat häiriötä eläinten soiden ja Natura-alueen välisiin kulkuyhteyksiin, erityisesti metsäpeuran osalta. Hankevaihtoehto VE2 jättää laajimman tuulivoimaloista vapaan itä-länsisuuntaisen vyöhykkeen Kotkannevan ja Vionnevan väliselle alueelle, mikä pienentää haitallisia vaikutuksia

ekologisiin yhteyksiin. Yhteysviranomaisen pitää vaihtoehto VE2 ekologisten yhteyksien kannalta parempana vaihtoehtona.

5.5 Vaikutukset ihmisiin

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, kuten välke, melu, maisema, liikenne, elinkeinojen harjoittaminen ja niiden kautta koettu ympäristö voivat kumuloitua erityisesti luonnontilaiseksi koetulla alueella, vaikka yksittäin vaikutustyyppi ei aiheuttaisikaan merkittävää vaikutusta. Asukaskyselyn ja saadun palautteen perusteella ihmisiin kohdistuvat vaikutukset voivat nousta yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kohtalaista suuremmiksi molemmissa hankevaihtoehdoissa.

Mielipiteissä nousi erityisesti huoli vaikutuksista lähikyliin ja Ullavanjärven ympäristön vakituisen ja loma-asutukseen. Hanke sijoittuu maisemallisesti ja virkistyskäytön kannalta herkälle alueelle Ullavanjärven ja Venetjoen tekojärven väliin. Viheryhteyksien merkitystä pidetään tärkeänä erityisesti virkistyskäytön, vapaa-ajan asumisen ja luontomatkailun sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmasta.

Hankkeen välke ja meluvaikutukset eivät nouse sovellettavien raja-arvojen yläpuolelle. Kun voimalan lopullinen koko ja malli tarkentuvat, on syytä tehdä mallinnukset uudelleen, jotta voidaan varmistaa, ettei ylityksiä tule tapahtumaan. Rakentamisvaiheessa tulee ottaa huomioon lieventävät toimenpiteet, joita on käytetty melumallinnusta laadittaessa.

Liikenteeseen merkittävimmät vaikutukset arviointiselostuksen mukaan syntyvät hankkeen rakentamisaikana. Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli lähialueelle suunnitellut tuulivoimapuistot toteutuvat samaan aikaan, voi kasvanut liikennemäärä rakentamisen seurauksena jatkua pitkään, jolloin vaikutukset asutukselle voivat nousta suuriksi. Liikennevaikutusten osalta erityisesti rakentamisen aikana tulisi kiinnittää huomiota liikenneturvallisuuteen sekä alueen virkistyskäytön ja rakentamisen yhteensovittamiseen.

Vaikutusten lieventämiseksi on tarpeen ottaa käyttöön lievennyskeinoja ja varmistaa, että niitä sovelletaan myös voimaloiden toiminnan aikana. Lisäksi yhteysviranomaisen korostaa kunnan vastuuta kaavoituksesta ja rakennusluvasta vastaavana viranomaisena ohjata tuulivoimarakentamista siten, että asutukseen ja loma-asutukseen säilyy riittävä etäisyys ihmisiin kohdistuvien vaikutusten minimoimiseksi. Hankkeen jatkovaiheissa on edelleen tärkeää ylläpitää avointa vuorovaikutusta alueen asukkaiden ja muiden osallisten kanssa.

Maisema

Maisemaan suurimmat kielteiset vaikutukset muodostuvat Kokkolan puoleisen alueen, VE1 vaihtoehdosta. Maisemavaikutukset on arvioitu suuriksi Ullavanjärven kulttuurimaisemaan vaihtoehdossa VE1, vaihtoehdossa VE2:n vaikutukset jäävät hieman pienemmiksi.

Yhteysviranomaisen pitää maisema-arviointia hyvin suppeana ja siinä todetaan lähinnä, että ”voimalat voivat muuttaa maisemakokemusta kielteiseksi.” Arvioinnissa ei ole tarkasteltu vaikutuksen suhdetta maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoihin.

Arvioinnissa olisi tullut arvioida, heikkeneekö Ullavanjärven kulttuurimaiseman asema maakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena tuulivoimapuiston toteuttamisen jälkeen. Lisäksi on huomioitava, että Ullavanjärven ympäristössä on paljon vapaa-ajan asutusta, joten hankkeella olisi esitetyssä laajuudessaan erittäin suuri vaikutus asukkaiden ympäristöön.

Maisemavaikutusten arviointi on ollut puutteellista, ja arviointiin jää epävarmuuksia, jotka voivat nostaa maisemavaikutusten kokonaisarviointia esitettyä kohtalaista suuremmaksi, mikä on hyvä ottaa jatkosuunnittelussa huomioon. Maisemavaikutusten arvioinnissa toimii hyvänä ohjeena Ympäristöministeriön julkaisu: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoima rakentamisessa (Päivitys 2024).

5.6 Muut ympäristövaikutukset

Kasvillisuus ja luontotyytit

Tuotantoalueelta ja sen lähialueelta rajattiin 14 arvokasta ja huomionarvoista luontokohdetta sekä tavattiin huomionarvoisista lajeista suopunakämmekkää ja vaaleasaraa. Neljään arvokkaaseen luontokohteeseen arvioidaan kohdistuvan vähäinen kielteinen tai haitallinen vaikutus hankkeen rakentamisesta. Kokonaisuudessaan vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin arvioidaan vähäisiksi kummassakin toteutusvaihtoehdossa VE1 ja VE2.

Sähkönsiirtoreiteiltä ja niiden läheisyydestä rajattiin 29 arvokasta ja huomionarvoista luontokohdetta sekä kuutta huomionarvoisista lajia. Kahdelle arvokkaalle luontokohteelle arvioidaan aiheutuvan erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia, kahdelle kohteelle suuria kielteisiä vaikutuksia, viidelle kohteelle kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia ja yhdelle vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Yhteysviranomaisen toteaa sähkönsiirtoreitillä SVE4 olevan pienimmät vaikutukset kasvillisuudelle ja luontotyypeille ja yhtyy näkemykseen, että kyseisellä vaihtoehdolla voidaan pienentää negatiivisia vaikutuksia. Mikäli päädytään johonkin toiseen sähkönsiirtoreitin vaihtoehtoon, tulee hankkeen jatkosuunnittelussa huomioida kaikki tunnistetut huomionarvoiset luontokohteet sekä kaikki arviointiselostuksessa esitetyt lieventämistoimet kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi ja välttämiseksi.

Liito-orava, viitasammakko ja lepakko

Yhteysviranomaisen toteaa, että liito-orava-, viitasammakko- ja lepakkoselvitykset on toteutettu riittävällä tavalla ja yhtyy arvioon, että vaikutukset näihin ovat korkeintaan vähäisiä. Yhteysviranomaisen kuitenkin muistuttaa, että viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulain 78 § perusteella kielletty. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee ottaa huomioon suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa siten, ettei paikkojen vesitasapainoa heikennetä määrällisesti tai laadullisesti. Hankkeen toteutuksessa tulee huolehtia hyvästä hulevesien hallinnasta ja ehkäistä mahdollisia pintavesivaikutuksia.

Muuttolinnusto

Selostuksessa ei varsinaisesti perustella poikkeamista Ympäristöministeriön ohjeen mukaisista seurantapäivistä 30+30. Kurki oli suurikokoisista lajeista merkittävin muuttaja kaikissa tarkkailuissa, mikä oli odotettua, koska alue sijoittuu kurjen kevään päämuuttoreille. Hankkeen muuttolinnustolle aiheuttamien törmäysvaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä. Kurjen osalta tehtiin myös törmäysmallinnus, jossa todettiin, ettei törmäyskuolleisuus ole merkittävä tekijä kurjen osalta. Yhteysviranomainen yhtyy näihin arvioihin.

Suojelualueet

Sähkönsiirtoreitti SVE3 sijoittuu pieniltä osin kahden soidensuojelun täydennysehdotuskohteen (Lullonneva, Ärmätinneva-Hautaneva) alueelle ja noin 60 metrin päähän yksityismaan luonnonsuojelualueesta Kivikangas (YSA255213). Voimajohdon rakentamisen myötä elinympäristöä häviää, reunavaikutus lisääntyy ja soiden vesitalous voi muuttua. SVE3:n vaikutukset suojelualueisiin arvioidaan kohtalaisiksi. Jos kyseinen vaihtoehto tulee valituksi, tulisi vaikutukset suojelualueisiin ottaa huomioon ja pyrkiä lieventämään niitä.

Vesistövaikutukset

Lestijoen osalta kuvaus on puutteellinen, sen erityisluonnetta NATURA-kohteena ja joen poikkeuksellisen arvokasta lajistoa ei ole huomioitu pintavesikuvauksessa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Lestijoessa esiintyvä meritaimen on äärimmäisen uhanalainen. Jokeen nousee kudulle myös vaellussiika ja nahkiainen. Selostuksessa ei ole kerrottu Lestijoen keski- ja alaosan hyvän ekologisen tilan olevan riskissä heikentyä.

Pintavesivaikutusten kannalta vaihtoehto VE1 on VE2:ta haitallisempi, koska uusia teitä ja suurempi määrä voimaloita sijoittuu turvemaalle. Erityisesti turvemaalle rakentaminen aiheuttaa pintavesiin kiintoaine-, ravinne- ja humuskuormitusta kuivatus- ja maansiirtotöiden seurauksena. Turvemaille sijoittuvien perustusten sekä ojitusten kuormitusvaikutuksia on arvioitu selostuksessa liian vähäisiksi. Vaihtoehdon VE1 pintavesivaikutusten arvioidaan olevan merkittävämpiä myös siksi, että vaikutuksia kohdistuu Lestijoen valuma-alueelle.

Hankkeen vaikutuksia vastaanottavat pintavesimuodostumat ovat erityisen kuormittuneita metsä- ja maatalouden sekä osin myös muiden vesien tilaa heikentävien paineiden seurauksena. Tuulivoiman vesistövaikutukset ovat hajakuormitustyyppisiä ja samankaltaisia kuin metsätaloudessa. Useat vaikutusalueen pintavedet on arvioitu herkiksi metsätalouden vaikutuksille. Hankealue on nykytilassaan ojitettua, mutta rakentaminen saattaa edellyttää lisäkuivatusta. Erityisesti turvemaalle rakennettaessa tulee huomioida vesiensuojelu ja suunnitella vesiensuojelurakenteita. Vesilain mukaan muista kuin vähäisistä ojituksista tulee tehdä ojitusilmoitus Lupa- ja valvontavirastoon.

Uudenniitunojan osalta toimitaan aivan uoman latvoilla, jolloin vaikutus on suhteessa suurempaa kuin isommissa uomissa, ja vesiensuojelun huomioiminen on erityisen tärkeää. Puroon kohdistuu myös mahdollisia yhteisvaikutuksia viereisen Kairineva-Peränevan hankkeen kanssa. Uomien läheisyyteen rakennettaessa tulee ottaa huomioon eroosioriski ja välttää eroosiota sijoittamalla rakenteet tarpeeksi kauas uomista. Vesistöjen ylityksissä on tarpeen turvata virtavesiä suojaava kasvillisuus.

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu, että sähkönsiirtoreitille SVE1 sijoittuu mustaliuske-esiintymä. Mustaliuskeista voi aiheutua pintavesiin samankaltaisia haittoja kuin happamista sulfaattimaista. Mikäli esiintymän läheisyydessä on tarve tehdä kaivuita tai laskea pohjaveden pintaa, tulee tehdä tarkempi kartoitus ja suunnitella lieventämistoimenpiteitä.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Lunastuslupa

Lunastuslupa Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) eli ns. lunastuslupalaki liittyy oleellisesti arviointiselostuksen sähkönsiirron ympäristövaikutuksiin. Lunastuslupalain uudistuksen myötä lain piiriin kuuluvien energiansiirtohankkeiden toteutuksen mahdollistaviin lunastuslupiin voidaan liittää aiempaa täsmällisempiä määräyksiä merkittävien ympäristövaikutusten rajoittamisesta (Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta, 4 §). Lupa- ja valvontavirasto esittää lunastuslupaviranomaiselle näkemyksensä lunastuslupaan liitettävistä lupamääräyksistä. Lupamääräysten laatimisessa hyödynnetään perustellussa päätelmässä esitettyjä muutos-, lievennys- tai jatkoselvitystarpeita. Lupa- ja valvontavirasto myös valvoo myönnetyn lunastusluvassa ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Lunastuslupalain muutos on syytä huomioida sähkönsiirron jatkosuunnittelussa ja optimaalisen reitin valinnassa.

Ojitusilmoitus

Jos hankkeessa tehdään vähäistä enemmän ojitusta, tulee ojituksista tehdä ojitusilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitus on tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Lupa- ja valvontavirasto antaa ojitusilmoituksesta lausunnon, jossa mm. arvioidaan tarve vesilain mukaiseen lupaan.

Liittymälupa

Pohjanmaan elinvoimakeskus huomauttaa, että liittymän käyttötarkoituksen muutos edellyttää luvan hakemista ja liittymälupahakemukset käsitellään maantiestä riippuen joko Pohjanmaan tai Sisä-Suomen elinvoimakeskuksessa.

Työlupa

Pohjanmaan elinvoimakeskus täsmentää, että työlupaa tarvitaan esimerkiksi, kun voimalinjan sijoittaminen toteutetaan lunastusmenettelyllä. Silloin ei tarvita johtojen ja kaapeleiden sijoituslupaa tai -ilmoitusta, vaan tiealueella työskentelyn mahdollistava Sisä-Suomen elinvoimakeskukselta haettava työlupa. Johtojen sijoittamisessa tulee maanteiden läheisyydessä aina noudattaa luvussa 12 mainittuja Väyläviraston Sähkö- ja telejohdot ja

maantiet -ohjetta (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) sekä Väyläviraston Määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Suunnittelu- ja toteuttamissopimus

Mikäli maantieverkko edellyttää merkittäviä tai pysyviä muutoksia hankealueelle pääsemiseksi, tulee laatia suunnittelu- ja toteuttamissopimus Etelä-Pohjanmaan elinvoimakseksen liikenneosaston kanssa.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, Keski-Pohjanmaan liitolle ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/tuohimaariutanmaaYVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 20 100 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (24-32 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Natura-lausunnon suoritemaksu on 2656 euroa.

Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 32 työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä ja Natura-lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 1 §.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: Aira Muhiya luonnonsuojelu yksiköstä, Jussi Telaranta alueidenkäytön yksiköstä, Pia Vesisenaho ja Krister Dalhem vesien- ja merenhoidon yksiköstä.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Milja Mehtonen ja ratkaissut ylitarkastaja Jaana Tuppurainen.

Liitteet

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hanketoimijalle)

Arviointiselostuksesta saadut lausunnot

Metsähallituksen lausunto Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinneista

Lupa- ja valvontaviraston lausunto Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinneista

Jakelu

wpd Suomi Oy

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Perusteltu päätelmä

1.9.2026

LVV-U/22960/2026

Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/22960/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/22960/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mehtonen Milja 01.09.2026 16:24

Ratkaisija Tuppurainen Jaana 02.09.2026 07:14